

DAGSORDEN 2021

IT-ARKITEKTURRÅDET

Dato: 03-06-2021 10:00

Sted: KL, lokale 2-01

'Rammearkitekturen er fundamentet for, at kommunerne anskaffer effektive digitale løsninger, der styrker den kommunale opgaveløsning og skaber sammenhæng på tværs. Det sker med borgeren i centrum og på et åbent marked.'

Vision for den fælleskommunale rammearkitektur, vedtaget af Kommunernes It-Arkitekturråd februar 2017.

1.	Siden sidst	3
1.1.	Siden sidst.....	3
2.	Drøftelsessager	4
2.1.	Temadrøftelse om EU- arkitekturarbejdet.....	4
2.2.	Dialog med Digitaliseringsstyrelsen om det fællesoffentlige arkitekturarbejde.....	7
2.3.	Forprojekt om åbne offentlige data til grøn omstilling	7
2.4.	Dialog med KL's direktion	10
2.5.	Kommunernes ansvar for systemers håndtering af skift af personnummer	10
2.6.	Fælleskommunal Informationsmodel på det kommunale sundheds-, ældre- og voksensociale område (FKI).....	11
2.7.	Det tværoffentlige samarbejde vedr. samtykke for databehandling på sundhedsområdet	16
2.8.	Udkast til fælleskommunal datastrategi	17
2.9.	Delprogrammet Digitale fundamentet.....	19
3.	Eventuelt	21

1. Siden sidst

1.1. Siden sidst

SAG-2020-05144 Vibeke Normann

2. Drøftelsessager

2.1. Temadrøftelse om EU- arkitekturarbejdet

SAG-2021-02425 Dan Bjørneboe/Birgit Øbakke

Baggrund

EU-Kommissionen har sat det digitale samfund højt på prioriteringslisten, da innovation og teknologi er de vigtigste faktorer frem mod et bæredygtigt samfund og en bæredygtig økonomi. Kommissionen lægger op til, at EU skal gå forrest i forhold til at udvikle fremtidens teknologi med udgangspunkt i europæiske værdier til gavn for både borgere og virksomheder. Kommissionen refererer til 'den menneskeorienterede digitale dagsorden'.

EU-kommissionen er således kommet op i gear ift. den digitale dagsorden, og KL forventer, at der i fremtiden vil komme flere og flere EU-sager om digitalisering med relevans for kommunerne. KL har allerede i dag fokus på en række sager, der vil kunne påvirke it-udviklingen og it-arkitekturen i kommunerne, men med forventning om endnu mere europæisk lovgivning på området, er det relevant at drøfte, hvad der er vigtigst for KL at fokusere på.

Delprogrammet Digitale fundament er ønsker Arkitekturrådets input til den fremadrettede prioritering af indsatsen i forbindelse med EU's aktiviteter på digitaliserings- og arkitekturområdet.

Indstilling

Programledelsen indstiller, at It-Arkitekturrådet:

- Giver input til at optimere den nuværende proces for at følge og præge EU-arkitekturarbejdet, herunder kriterier for prioritering af KL's ressourcer til opgaven

Sagsfremstilling

Den europæiske digitaliseringsdagsorden er knyttet tæt sammen med de øvrige politik-områder. Kommissionen beskriver det som et komplekst puslespil, hvor mange dele skal gå op i en højere enhed. De fem hovedbrikker i puslespillet er mennesker, økonomi, tillid, samfund og globalt.

Sager prioriteret af KL's bestyrelse

- ./.
- KL's bestyrelse har på mødet den 17. marts 2021 vedtaget prioritering af følgende sager, som er lanceret i Kommissionens arbejdsprogram for 2021. Sagerne indgår med tilknyttede bemærkninger i bilag til denne sag.

- Rammer for brug af kunstig intelligens – herunder en forordning om en europæisk tilgang til kunstig intelligens
- Europas digitale årti -Digitale mål for 2030
- Dataretsakt – brug og genbrug af offentlige data
- Europæisk e-ID
- Datastyringsforordningen – skal gøre det lettere at udveksle data i EU mellem sektorer
- Det Europæiske Sundhedsdataområde – forslaget skal underbygge ambitionen om at skabe en europæiske sundhedsunion.

./.

For at synliggøre omfanget af den aktuelle påvirkning på fælleskommunale og fællesoffentlige projekter har KLs arkitektstab udarbejdet et overblik over eksempler på arkitekturtemaer, der har europæisk udspring. De fremgår af selvstændigt bilag til sagen. Bemærk, at oversigten ikke er udtømmende, men viser udvalgte, aktuelle eksempler.

KL forventer, at arbejdet med kunstig intelligens vil spille aktivt ind på kommunernes udvikling af sagsbehandlingsværktøjer, mens strategien om Europas Digitale Årti vil afføde en lang række initiativer, som skal understøtte, at flere tilbud til borgerne skal være digitalt til rådighed for borgerne ved indgangen til 2030, end tilfældet er i dag. Og da Danmark er langt fremme på digitaliseringsområdet, kan det føre til, at allerede eksisterende løsninger på det kommunale område skal tilpasses og udvikles i forhold til eventuelle lovgivningskrav fra EU. Interessevaretagelsen vil derfor dreje sig om at sikre, at danske/kommunale investeringer og valgte udviklingsveje ikke udfordres unødigt.

Et yderligere udspil fra Kommissionen, som har indvirkning på det kommunale digitaliseringsarbejde er 'Open Source Software Strategy 2020-2023' fra efteråret 2020. En række lande har allerede vedtaget, at en minimums-procentdel af investeringer i offentlige it-systemer skal anvendes til systemer udviklet i Open Source. Danmark har pt. ingen fællesoffentlig strategi som offentlige myndigheder kan henvise til, når det gælder anvendelse af Open Source.

Påvirkning via den danske og den europæiske indgang

Hvis KL skal påvirke Kommissionens initiativer, foregår det i udgangspunktet både i Danmark og i Bruxelles. Den danske indgang er primært EU-specialudvalgene, hvor EU-initiativer bliver sendt i høring blandt relevante interessenter. På baggrund af høringen i specialudvalget udarbejdes der et notat, som bliver forelagt Folketingets Europa-udvalg, som giver forhandlingsmandat til de danske ministre, når de skal forhandle på Danmarks

vegne i EU's Ministerråd. Herudover kan KL søge et tæt samarbejde med det ansvarlige fagministerium i sager med særlige relevans.

Den europæiske indgang afhænger af, hvor i lovgivningsprocessen et initiativ befinder sig. Hvis det er før Kommissionen har sat pennen til papiret, vil KL opsøge Kommissionen. Hvis det er efter at Kommissionen har fremsat initiativet, vil det primære fokus være på Europa-Parlamentet, som er medlovgiver sammen med Ministerrådet.

KL indgår i EU's formelle beslutningsproces gennem arbejdet i Regionsudvalget, der består af 353 kommunal- og regionspolitikere fra EU's medlemslande. Regionsudvalget har fast høringsret på lovgivning, der påvirker lokale og regionale anliggender, og KL's seks pladser i Regionsudvalget sikrer de danske kommuner direkte indflydelse på EU's beslutninger. Igennem Regionsudvalget sikres KL's politikere samtidig kontakt og adgang til repræsentanter fra EU's institutioner.

Da KL er en lille fisk i et stort farvand i Bruxelles, vil store dele af interessevaretagelsen foregå i alliance med vores europæiske organisationer og søsterorganisationer.

Ulempen ved kun at påvirke EU via EU-specialudvalgene er, at lovgivningsprocessen er så fremskredet, at det kan være svært at få større ændringer igennem, høringerne har meget korte svarfrister, hvilket bl.a. gør det svært at inddrage kommuner eller andre i processen, og der er ingen garanti for, at KLs synspunkter bliver varetaget af det mandat som Europa-udvalget giver den danske regering. Fordelen er, at indsatsen er meget tæt på den efterfølgende danske lovgivningsproces og dermed kan ses som tættere på den danske virkelighed samtidig med, at KL kan gøre Staten opmærksom på kommunale vinkler som er blevet overset.

Ulempen ved en europæisk indsats er, at det medfører et større ressource-træk både nationalt og i Bruxelles. Fordelen er, at der er mulighed for at målrette og prioritere indsatsen over for de elementer i den europæiske dagsorden, der har størst betydning for den kommunale it-udvikling. Samtidig kan KL, uafhængigt af den danske stats holdninger, fremme egen dagsorden og egne forslag med fokus på særlige kommunale vilkår.

Det er KL's erfaring, at der er muligt at opnå indflydelse på lovgivningsprocessen på europæiske plan, hvis indsatsen er prioriteret og fokuseret.

Bilag

Oversigt over KL's prioriterede EU-sager 2021.

Overblik over eksempler på arkitekturpåvirkning med europæisk/international oprindelse.

'Hvad betyder det for mig?'. EU-Kommissionen, febr. 2020

'Hvordan gavner det virksomhederne?', EU-Kommissionen, febr. 2020.

'Støtte til den grønne omstilling' EU-Kommissionen, febr. 2020.

2.2. Dialog med Digitaliseringsstyrelsen om det fællesoffentlige arkitekturarbejde

SAG-2021-01083 Line Laudrup

Baggrund

Den fællesoffentlige digitale arkitektur udarbejdes og vedligeholdes i et fællesoffentligt samarbejde i regi af digitaliseringsstrategien og digitaliseringspagten.

Indstilling

Det indstilles, at It-Arkitekturrådet:

- tager status til efterretning

Sagsfremstilling

Digitaliseringsstyrelsen, ved Christian Plaschke, giver på mødet en mundtlig orientering om status på det fællesoffentlige arkitektursamarbejde, herunder særligt EU-udspil på arkitekturområdet og Digitaliseringsstyrelsens vurdering af udspillenes betydning for den fællesoffentlige digitale arkitektur.

2.3. Forprojekt om åbne offentlige data til grøn omstilling

SAG-2020-05144 Birgitte Kjærgaard

Baggrund

Som del af økonomiaftalen 2021 mellem regeringen, KL og Danske Regioner har Open Data DK fået projektledelsen af fællesoffentligt projekt om åbne offentlige data til den grønne omstilling. Det skal bl.a. igennem fokuserede innovationsforløb med offentlige og private aktører afdække værdipotentialet i åbne offentlige data i forhold til at realisere forhandlingsparternes ambitioner på klimaområdet.

Projektet skal desuden bidrage til Økonomiaftalen 2022 med henblik på at sikre et stærkt fællesoffentligt samarbejde vedrørende åbne offentlige data og innovation.

Indstilling

Projektet indstiller, at It-Arkitekturrådet:

- drøfter, hvordan vi styrker det fælleskommunale arbejde med åbne data og innovation, samt sikrer en rækkevidde udover Teknik og Miljø-fagområdet
- drøfter, hvordan man kan sikre et stærkt fællesoffentligt samarbejde omkring åbne offentlige data og innovation

Sagsfremstilling

Danmark er i dag førende indenfor offentlig digitalisering. Vi scorer generelt højt på opfyldelsen af FN's Verdensmål og ligger i front, når det handler om at bruge teknologi til at skabe smarte og bæredygtige byer. Her er data helt afgørende, hvilket f.eks. også ses i KL's strategi for Digitalisering, Ny teknologi og data: På forkant med fremtidens velfærd.

Vi er for første gang på førstepladsen i Open Data Maturity og har en unik mulighed for at anvende åbne offentlige data til at understøtte en positiv udvikling. Dette ikke mindst på klimaområdet og i den grønne omstilling, hvor frie offentlige data er blevet italesat som rygraden i den digitale grønne omstilling. Vi ved også, at brancheorganisationer og virksomheder efterspørger flere åbne offentlige data for bl.a. at kunne udvikle grønne løsninger. Tænk tanken Teknologi til Velfærd anbefaler desuden kommunerne at bruge data mere aktivt i klimakampen.

Som del af Økonomaftalen 2021 er der igangsat et 1-årigt fællesoffentligt forprojekt med fokus på åbne offentlige data og innovation i den grønne omstilling. I projektet deltager repræsentanter fra KL, Digitaliseringsstyrelsen, Erhvervsstyrelsen, Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering samt Open Data DK, som projektleder.

Projektets formål

Projektet har bl.a. til formål at synliggøre, hvordan vi i den offentlige sektor bedst kan imødekomme erhvervslivets efterspørgsel på åbne offentlige data – og på den måde bidrage aktivt i arbejdet med den grønne omstilling. I projektet afprøves en metode til udvælgelse af data, der har værdi i forhold til at understøtte innovative, grønne løsninger og dermed bør prioriteres til udstilling.

I løbet af projektet gennemføres tre fokuserede innovationsforløb, hvor offentlige og private aktører med udgangspunkt i grønne problemstillinger sammen skal eksperimentere med løsninger med offentlige data, der endnu ikke er åbne, for at synliggøre værdipotentialet i at fritstille dem.

Projektet har i forlængelse af dette til formål at afklare Open Data DK-samarbejdet som varig fællesoffentlig innovationsindsats, samt bidrage til en afdækning af mulighederne for at etablere et varigt samarbejde i FODS-regi på tværs af offentlige myndigheder og private aktører.

Åbne offentlige data og innovation

Der er i Danmark behov for en styrket governance for et offentligt arbejde med åbne data. Dette bl.a. for at sikre tilslutning fra de offentlige organisationer som helhed og dermed øge muligheden for at udløse det fulde potentiale og skabe muligheder for innovation med åbne offentlige data i det danske erhvervsliv.

I Danmark arbejdes der med åbne offentlige data i stort set alle afkroge, lige fra enkelte institutioner, på kommunalt og regionalt niveau i bl.a. Open Data DK, KL og Danske Regioner til statsligt niveau med bl.a. Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering og Digitaliseringsstyrelsen som store spillere.

Der er derfor også åbne data på mange niveauer, både store autoritative åbne datasæt som fx Grunddataprogrammet og uprøvede og somme tider eksperimenterende åbne data, der kan blive forløbere til større datasæt. Det skaber værdi i det offentlige, for borgerne og for virksomheder, når offentlige data sættes fri, hvor de kan bruges til at skabe nye løsninger og innovation. Og erhvervslivet efterspørger, at endnu flere offentlige data frigives.

Som det fremgår af referat af It-Arkitekturrådsmøde den 27. maj 2020, kan et fællesoffentligt fremtidigt samarbejde foregå i tre spor:

Spør 1 – Fællesoffentlig arkitektur og infrastruktur for åbne data

Spør 2 – Innovationslab for åbne data

Spør 3 – Samlet overblik over åbne data

Der er i regi af Digitaliseringsstyrelsen fokus på spor 3 med etablering af ét adgangspunkt til offentlige data (Det fælleoffentlige Datasætkatalog), hvilket det reviderede åben data-direktiv forpligter medlemsstaterne til at oprette.

Som del af forprojektet om åbne offentlige data til grøn omstilling sættes der fokus på definition af spor 2. Der sættes dermed fokus på innovationsmulighederne og iderigdommen om åbne data, også inden data er fuldt kvalificerede og autoritative. Det kan rumme flere fagområder i den offentlige sektor og sætte fokus på innovation med åbne offentlige data, hvor data kan afprøves, modnes og sendes videre i fødekæden.

2.4. Dialog med KL's direktion

SAG-2020-05144 Vibeke Normann

Baggrund

'Dialog med KL's direktion' er et fast punkt på It-Arkitekturrådets møder og har direktør Christian Harsløf som deltager.

Punktet har til formål at understøtte, at arkitekturdrøftelser og -anbefalinger og den generelle digitaliseringsdagsorden kommer tættere på KL's direktion.

2.5. Kommunernes ansvar for systemers håndtering af skift af personnummer

SAG-2021-01447 Jakob Eiby

Baggrund

Social- og Indenrigsministeriets CPR-kontor sendte 12. januar 2021 en indskærpelse til kommunerne om, at offentlige og private aftagere af data fra CPR skal kunne håndtere skift af personnummer i egne systemer.

Det har medført en dialog om fortolkning og konsekvenser af den umiddelbare opgave for kommunerne og deres leverandører og en kobling til den langsigtede udvikling af CPR-området.

Indstilling

Det indstilles, at It-Arkitekturrådet:

- Drøfter konsekvenser af den aktuelle skærpelse
- Drøfter de langsigtede behov for udvikling af CPR-området, herunder peger på handlingsmuligheder

Sagsfremstilling

Siden 1968 er der blevet tildelt nyt personnummer, hvor der er fejl i oplysninger, og siden er det også blevet muligt ved juridisk kønsskifte og identitetsmisbrug. Tildeling af nyt personnummer er derfor ikke noget nyt og forekommer således i dag i et ikke ubetydeligt omfang.

CPR-kontoret modtager ”i stigende omfang” henvendelse fra borgere, der oplever praktiske og it-mæssige udfordringer i systemer, der aftager data fra CPR, som følge af manglende kobling mellem det nye og tidligere nummer. Social- og Indenrigsministeriet indskærper derfor, at aftagere af data fra CPR skal kunne håndtere skift af personnummer i egne systemer med udgangspunkt i de hændelsesbeskeder og det daglige ændringsudtræk, systemerne modtager.

Det indebærer den nødvendige kobling mellem de to personnumre, og at allerede registrerede oplysninger overføres til det nye personnummer.

Konsekvenser

Systemer, der anvender person-UUID'er som primærnøgle, kan umiddelbart håndtere skift af personnummer uden overførsel af oplysninger, men vil opleve udfordringer med integrationer til andre systemer, der anvender personnummer som nøgle. Systemer, der anvender personnummer som nøgle, vil blive nødsaget til at foretage kobling og overførsel af oplysninger.

Det betyder, at der vil komme forsinkelser, merarbejde og perioder, hvor det nye personnummer fremstår ugyldigt eller udokumenteret i løsninger til både medarbejdere og borgere. Endvidere vil systemer, der kan håndtere skift af personnummer, operere på et utidssvarende datagrundlag.

Langsigtede behov for udvikling af CPR-området

KL's faglige anbefaling er, at der i overensstemmelse med grunddataprogrammets modelregler indføres UUID på personer i CPR. Det har efter sigende længe indgået i overvejelserne om en ny systemunderstøttelse af CPR.

Der kan imidlertid opstå udfordringer i kølvandet på den umiddelbare håndtering af skift af personnummer. Foruden at skabe ekstraomkostninger for kommunerne, kan den kortsigtede løsning risikere at få en negativ effekt på evnen og viljen til at arbejde for en ny arkitektur for CPR-området.

Rådet bedes bidrage til at afklare, hvordan en kommende arkitektur for CPR-området skal se ud, så der kan anvises forskellige løsningsmodeller, og leverandørerne allerede nu kan begynde at forberede deres løsninger til at understøtte en kommende arkitektur.

2.6. Fælleskommunal Informationsmodel på det kommunale sundheds-, ældre- og voksensociale område (FKI)

SAG-2019-05976 Pernille Christensen

Baggrund

I regi af projektet Synlige Kommunale Sundheds- og Ældredata er der udarbejdet en Fælleskommunal Informationsmodel på Sundheds- og Socialområdet. Udover en informationsmodel, som beskriver væsentlige begreber på området, er der også udarbejdet en logisk datamodel ved en FHIR¹-profilering.

Projektet har ansøgt om optagelse i Sundhedsvæsenets katalog for standarder og arkitektur for informationsmodellen og den logiske datamodel med FHIR-profiler. Denne ansøgning blev godkendt i "Det rådgivende udvalg for standarder og arkitektur" (RUSA) den 3. maj 2021. De to modeller er optaget på laveste niveau som 'Planlagt'. Status skal efterfølgende højnes til 'Anbefalet', når modellerne er blevet testet og anvendt i tilstrækkelig grad.

Informationsmodellen er blevet evalueret både indholdsmæssigt og teknisk.

Projektet vil på It-Arkitekturrådets møde give en præsentation af Informationsmodellen, herunder:

- hvordan denne er nedarvet fra de byggeblokke, der er i den fælleskommunale rammearkitektur.
- hvordan modellen grænser op imod sundhedsdomænet, herunder domæne analysemodel arbejdet, der foregår i sundhedsdatastyrelsen i forbindelse med "Samlet patientoverblik", og som tager udgangspunkt i HL7 baserede modeller.

Indstilling

Projektet indstiller, at It-Arkitekturrådet:

- Tager RUSA's godkendelse af hhv. informationsmodel og den logiske datamodel til efterretning
- Drøfter hvordan arbejdet kan realiseres sin værdi i kommende kommunale integrationer og delinger
Drøfter hvordan den anvendte tilgang til arbejdet kan bruges på andre kommunale områder

Sagsfremstilling

Fælleskommunal Informationsmodel på det kommunale sundheds-, ældre og voksensocialområde, benævnt FKI'en, består af:

1) En ensartet formaliseret forståelse af de kommunale begreber/informationer, der repræsenteres i form af én model – Informationsmodellen-, som entydigt kan **forklare** udvalgte begreber, informationer og indbyrdes sammenhænge.

2) En logisk datamodel, som er detaljeret nok til, at systemer, snitflader og beskeder kan designes direkte. Med andre ord er tale om en specifikation, som der teknisk kan valideres op imod. I FHIR¹ kaldes det at **profilere**.

Formål med FKI'en

FKI'ens forretningsmæssige formål er at mindske dokumentationsbyrden ved, at de data, som medarbejdere oplever som meningsfulde at dokumentere, kan genanvendes til indberetning/rapportering eller deling med samarbejdspartnere. Dette kræver, at data kan udtrykkes i et ensartet *dataformat* på tværs af alle kommuner.

Et ensartet dataformat på tværs af it-fagsystemer gør det muligt for kommunerne og kommunernes samarbejdspartnere at lave fælles it-løsninger med ensartet dataindhold. Med FKI'en kan kommunale medarbejdere uden involvering af it-leverandøren lave aftaler med samarbejdspartnere om, hvilke informationer, man ønsker at dele og hvordan dette kan gøres.

Dette arbejde udgør samtidig kravspecifikationen til leverandørerne, som skal indhente og udveksle data baseret på de kommunale omsorgssystemer (EOJ-leverandører), men også stille krav leverandørerne af EOJ-systemer til, hvordan de bygger deres datamodeller, mhp. at data skal kunne udveksles.

FKI'en er som afslutning på projektet blevet evalueret. Følgende parter har evalueret Informationsmodellen:

- Rådgivningsgruppen bestående af Sundhedsdatastyrelsen, MedCom, KL's arkitekter og gateway-projektet.
- 13 deltagere fra fem kommuner, fordelt på tre EOJ-leverandører
- EOJ-leverandører.

Her svarede deltagerne, at FKI kunne give større ensartethed i FSIII-implementeringerne på tværs af kommuner. Desuden har rådgivningsgruppen vurderet, at FKI'en præciserer det kommunale datagrundlag, og er detaljeret nok til at skabe en højere ensartethed.

FKI-informationsmodel

FKI'en er udviklet ud fra følgende forretningsmæssige formål:

- At modellere det eksisterende indhold i FSIII1 og FFB2 understøttes af FKI.

1 FHIR: Fast Healthcare Interoperability Resources

2 <http://www.fs3.nu/filer/Dokumenter/Metode/FSIII-Metodeh%C3%A5ndbog.pdf?t=1549540404>

3 <https://www.kl.dk/media/23972/guide-til-ffb-v100.pdf>

- At sikre, at ikke-planlagte aktiviteter kan dokumenteres meningsfyldt.
- At sikre at "tilstand" og "indsats" skærpes, særligt i forhold til at håndtere, hvordan tilstande og indsatser tidsmæssigt udvikler sig.

Det betyder, at langt det meste begrebsarbejde allerede er varetaget af hhv. FSIII og FFB-projekterne. Dog er der opstået begreber og klasser i informationsmodelarbejdet som resultat af de to sidste punkter i listen herover. Ligeledes har det nogle steder været nødvendigt og hensigtsmæssigt at generalisere på tværs af FSIII og FFB, hvilket også har fået nye begreber til at opstå. Begreberne er dertil harmoniseret med den fælleskommunale rammearkitektur.

Informationsmodellen er målrettet dataproducenter og dataanvendere på kommunale sundheds-, ældre og voksensocialområde (FSIII og FFB).

FKI er af modeltypen "informationsmodel", og modelomfanget "anvendelsesmodel"³. Som det ofte er tilfældet, bygger en anvendelsesmodel ofte på én eller flere kernemodeller. I dette tilfælde udgøres det modelleringsmæssige udgangspunkt primært af byggeblokke fra den fælleskommunale rammearkitektur⁴

Det betyder også, at nogle klasser ikke er defineret af FKI, da de allerede er omfattet af rammearkituren. Dette gælder særligt Aktør, som dækker over fx organisationer og fagperson, og klassen Borger. I FKI har flere klasser en relation til klassen Sag, men FKI modellerer den ikke selv. Dels fordi den allerede er modelleret i rammearkituren, dels fordi FKI grundlæggende er en faglig funderet model (baseret på FFB og FSIII), ikke en administrativ.

Hele informationsmodellen er ejet af KL5, og offentliggøres i en version, der direkte nedarver fra de byggeblokke, der er i den fælleskommunale rammearkitektur. Dog er der modelementer, der er nødvendige for at gøre FKI til en anvendelsesmodel. Dette gør det muligt at vise, hvor i modellen der præcis bruges et FSIII- eller FFB-udfaldsrum.

Hvis man primært har rammearkituren som forståelsesramme kan det være en god idé at tage udgangspunkt i KL's Qualiware, hvor modellerne er bygget op, ud fra rammearkituren.

FKI er en model, der grænser op imod sundhedsdomænet, og det har i informationsmodelleringsfasen været kendt, at det logiske datamodel lag ville blive HL7 FHIR-profiler. Derfor er der i arbejdet også set på det domæne

4 <https://arkitektur.digst.dk/metoder/regler-begrebs-og-datamodeller-ing/modeltyper>

4 <https://rammearkitektur.kl.dk/byggeblokke/kernemodeller/>

5 <http://info.rammearkitektur.dk/byggeblokke/FKI/FKI.htm>

analysemodel arbejde, der foregår i sundhedsdatastyrelsen i forbindelse med "Samlet patientoverblik", og som tager udgangspunkt i HL7 baserede modeller.

Der er ikke tilstræbt en fuldstændig harmonisering, for projekterne har kørt samtidig, men der er tilstræbt samme detaljeniveau. Desuden er der løbende set på HL7 definitioner af klasser og attributter. Ikke for at presse en fremmed forretningsforståelse ned over informationsmodellen, men fordi der ligger en enorm og mangeårig viden om informationsmodellering til sundhedssektoren indlejret i de internationale modeller.

FKI's logiske datamodel

Den forretningsmæssige baggrund for FKI-FHIR-profilerne er den samme som for FKI-informationsmodellaget. FHIR er valgt som standard, fordi den giver mulighed for at udnytte HL7 FHIR standardens tilhørende teknologier, til at automatisere og nyttiggøre den forretningsforståelse, der ligger i FKI.

Den logiske datamodel er et afledt produkt af ovenstående beskrevne informationsmodel. De indeholder således ikke andre faglige data eller krav, end der allerede er formuleret for informationsmodellen.

FKI-FHIR-profilerne præciserer kardinaliteter og udfaldsrum detaljeret nok til, at systemer, snitflader og beskeder kan designes direkte på denne baggrund. FKI-FHIR-profilerne sikrer, at data indkapsles ensartet og dermed bevarer sin betydning. Hermed minimeres risikoen for, at data hos modtager bliver genstand for fejlfortolkninger, fordi data bliver taget ud af en sammenhæng. FKI's FHIR-profiler udgør ikke i sig selv en system-model, en snitflade eller en besked, men er en kommunale kernemodel, som kan anvendes for interoperabilitets use cases, der vedrører FSIII og FFB-data.

FHIR's valideringsværktøj gør det muligt at straksvalidere om instanser lever op til profileringen, hvilket gør det muligt for kommunerne at holde leverandørerne op på om en snitflade eller et udvekslingsformat lever op til kravspecifikationen og er i overensstemmelse med FSIII, FFB og FKI.

FKI's logiske datamodel niveau udgøres på nuværende tidspunkt, af et sæt af FHIR-profiler der er publiceret i en tilhørende implementation guide⁶.

Forankring af FKI'en

FKI'ens Informationsmodel overleveres til drift ved KL's It-arkitekter, mens den logiske datamodel dvs. FKI FHIR-profiler, og ImplementationGuide overleveres til KOMBIT's kommende driftsenhed vedrørende governance af kommunale standarder. Der skal mellem de to organisationer udarbejdes et

⁶ <http://build.fhir.org/ig/hl7dk/KL-dk/>

samarbejde om udvikling og vedligehold af FKI'en, så de to produkter er alignet.

Der bliver også behov for at få udbredt kendskab til FKI og dets anvendelses muligheder i forbindelse med kommunale integrationsprojekter. Dette med henblik på at sikre gevinstrealisering af FKI'ens nævnte potentialer.

FKI'en er godkendt som 'Planlagt' i Sundhedsvæsenets katalog for standarder og arkitektur. Denne status skal ophøjes til 'Anbefalet'. Derfor skal der gennemføres test af modellerne ved følgende aktiviteter:

- Realisering i form af følgende projekter: Implementering af gatewayen i regi af KL og udarbejdelse af et FFB uddatasæt i regi af MedCom. Begge bygger på en delmængde af FKI'en.
- At MedCom gennemfører en teknisk evaluering af FKI'en. Denne er metodisk klargjort, men ikke realiseret endnu.

2.7. Det tværoffentlige samarbejde vedr. samtykke for databehandling på sundhedsområdet

SAG-2020-05144 Torben Mathisen

Baggrund

Sundhedsdatastyrelsen afholder i alt 6 workshops med det formål at udarbejde et målbillede for samtykke til databehandling på sundhedsområdet. Målbilledet skal tilgodese og bidrage til at realisere det fællesoffentlige samtykkearbejde. Workshopforløbet havde start i uge 12 og vil være afsluttet i uge 37.

Indstilling

Det indstilles, at It-Arkitekturrådet:

- tager orienteringen til efterretning og kommer med input til det videre arbejde

Sagsfremstilling

Samtykke til datadeling på Sundhedsområdet skal adressere en række behov og krav fra lovgivning, myndigheder og borgere. Der er en række problemstillinger, som der er behov for at blive adresseret:

- Del af gældende lovgivning på sundhedsområdet, at en borger kan frabede sig indsigt i sine sundhedsdata
- Adgangsbegrænsningen realiseres via spærring og samtykke
- Gælder bredt på sundhedsområdet men er implementeret forskelligt:

- Svært for borgeren at få overblik over og navigere i
- Svært for de involverede parter at håndhæve borgerens spærringer
- Bekymring for at de forskellige spærringsmuligheder betyder at:
- Borgeren spærrer for mange af sine sundhedsdata, hvilket vil forringe borgerens egen patientsikkerhed (ultimativt risikeres fejlbehandling)
- Borgeren tror, der er spærret for adgang til sine data, uden at det rent faktisk er tilfældet
- Hvilken granulering af samtykke ønskes?

Det er fællesoffentligt besluttet at udarbejde et målbillede for samtykke til databehandling på sundhedsområdet, med fælles forpligtende rammer som alle parterne er enige om at stå bag.

Målbilledet skal adressere en række problemstillinger, der har været diskuteret i forskellige fora i sidste halvdel af 2020:

- Den Nationale Bestyrelse for Sundheds-IT
- Styregruppen for Fællesoffentlig Systemforvaltning af Sundheds-IT
- Styregruppen for Sundhedsjournal 3.0
- Styregruppen for Min Læge
- Forretningsstyregruppen for den Nationale Service Platform (NSP) på sundhedsområdet
- Brugergruppen for Min Spærring

Målbilledet skal inddrage det igangværende fællesoffentlige arbejde i regi af Digitaliseringsstyrelsen om samtykkehåndtering og deling af samtykke, der startede 2020. Dette arbejde består af begrebs- og datamodeller, nationalt målbillede og proof of concept på centrale tjenester til at understøtte samtykke. KL deltager i begge projekter og arbejder på at sikre, at målbilledet for samtykke på sundhedsområdet ligeledes vil blive inddraget i det fællesoffentlige arbejde.

2.8. Udkast til fælleskommunal datastrategi

SAG-2020-06102 Mathias Kimer Larsen

Baggrund

Kommunerne er på mange velfærdsområder begrænset af manglende adgang til data eller datas dårlige kvalitet. En højere datakvalitet vil kunne bidrage til bedre styring af og højere kvalitet i velfærden. Disse udfordringer udestår til trods for, at mange kommuner både hver for sig og i fællesskab har arbejdet indgående med datakvalitet enten på enkelte områder eller på tværs af organisationen.

Delprogrammet "Bedre velfærd og styring med data" i Kommunernes Digitaliseringsprogram 2021-2025 har derfor fået som opgave at udarbejde en fælleskommunal datastrategi, som skal bane vejen for kommunernes og KL's arbejde med bedre data.

Styregruppen for delprogrammet har drøftet og godkendt formål og foreløbig disposition for datastrategien, samt plan for inddragelse af kontaktudvalg og andre relevante fora i udarbejdelse af datastrategien.

Indstilling

Projektet indstiller, at It-Arkitekturrådet:

- Drøfter udkast til formål og disposition for "Data skaber velfærd" med henblik på eventuelle it-arkitekturmæssige opmærksomhedspunkter, som er centrale ift. en kommende fælleskommunal datastrategi.

Sagsfremstilling

Styregruppen for delprogrammet for "Bedre velfærd og styring med data" har besluttet, at en kommende fælleskommunal datastrategi skal forholde sig til dataanvendelse bredt set, og have politikerne og topledelsen i kommunerne som målgruppe. På indholdssiden skal datastrategien bl.a. forholde sig til emner som sikkerhed, etik, datagovernance og datastandarder.

Derfor tager dispositionen for datastrategien udgangspunkt i tre brede temaer, der tilsammen kan rumme de forskellige hensyn og emner. Disse tre temaer, med tilhørende budskaber, skal yderligere konkretiseres i mere eller mindre forpligtende handlingsanvisninger. Med en struktur, der oversætter fra temaniveau til budskabsniveau til handlingsanvisningsniveau, knyttes de mere overordnede politiske hensigtserklæringer til en tydeligere fælleskommunal retning og prioritering.

For yderligere at tydeliggøre implikationerne for kommunerne, suppleres med enkelte relevante cases.

Eksempler med handlingsanvisninger:

Tema:

Fælles data

"Når vi går sammen på datadagsordenen, står vi stærkere"

Budskaber:

Fælles udfordringer løser vi i fællesskab

Vi udvikler og anvender fælleskommunale datastandarder

Vi bruger data på tværs af fagområder

*Vi lærer af hinanden
Vi deler vores data*

Handlingsanvisning:

"Vi implementerer de datastandarder, der findes på det kommunale område, fordi fælles anvendelse af fælleskommunale datastandarder sikrer god data-kvalitet, og at data kan anvendes til multiple formål."

Tema:

Kloge data

"Når vi bruger data rigtigt, forbedres den borgernære velfærd"

Budskaber:

Gode data, er data, der bliver brugt

Bedre data er ikke altid lig mere data

Data skal give mening

Vi bruger data innovativt

Handlingsanvisning:

"Vi forholder os kritisk og konstruktivt til andre offentlige aktører, samarbejdspartneres og vores egne krav om nye kommunale data, fordi det holder dokumentationsopgaven hos medarbejderne i ro."

Den videre proces

Ift. proces for inddragelse af kommuner i udarbejdelsen af datastrategien planlægges inddragelse via styregruppe, kontaktudvalg og lignende udvalg i regi af KL og KOMBIT.

Styregruppen for delprogrammet 'Bedre velfærd og styring med data' forelægges udkast til en endelig version af den fælleskommunale datastrategi til godkendelse den 15. september 2021. Herefter sendes den fælleskommunale datastrategi til endelig godkendelse i KL's bestyrelse.

2.9. Delprogrammet Digitale fundament

SAG-2020-05144 Vibeke Normann

Baggrund

Kommunernes Digitaliseringsprogram 2021-2025 realiserer strategien "På forkant med fremtiden velfærd" fra 2019. Der indgår 6 delprogrammer i Kommunernes Digitaliseringsprogram, herunder 'Digitale fundament', som It-Arkitekturrådet er kommunal referencegruppe for.

Indstilling

Programledelsen indstiller, at It-Arkitekturrådet:

- Tager orientering om endelige mål for arkitekturdelen til efterretning

Sagsfremstilling

Mål for arkitekturdelen af programmet

På sit møde den 20. april 2021 godkendte programstyregruppen for Digitale fundamenter programmets forslag til mål for arkitekturdelen.

Det oprindelige delmål 3 er nu delt i to og er blevet reformuleret.

Mål

Kommuner, leverandører, KOMBIT og andre aktører kan og vil anvende den fælleskommunale rammearkitektur ifm. anskaffelser eller udvikling af it-løsninger.

Delmål

- 1. Kommuner, leverandører, KL og KOMBIT har en klar forståelse af den fælleskommunale rammearkitektur og dens anvendelse.*
- 2. Den fælleskommunale rammearkitektur er så operationel, at kommuner, leverandører og KL kan skabe værdi med den.*
- 3. Den fælleskommunale rammearkitekturs principper og begreber efterlevs i Den Fælleskommunale Infrastruktur, og rammearkitekturen udbygges i takt med udvidelse af infrastrukturen.*
- 4. Delprogrammet skaber og vedligeholder et overblik over det kommunale, digitale økosystem, dets centrale aktører og disses ansvar med henblik på at styrke sammenhængen i den kommunale digitalisering. Overblikket danner samtidigt grundlag for en løbende vurdering af, hvor der er behov for, at KL øver indflydelse på kommunernes vegne.*

3. Eventuelt